

Plenarhandling

A9-0209/2022

19.7.2022

BETÄNKANDE

om AccessibleEU-centrum till stöd för tillgänglighetsstrategier på EU:s inre
marknad
(2022/2013(INI))

Utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd

Föredragande: Katrin Langensiepen

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	12
BILAGA FÖRTECKNING ÖVER ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR FÅTT INFORMATION FRÅN	15
INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	16
SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	17

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om AccessibleEU-centrum till stöd för tillgänglighetsstrategier på EU:s inre marknad (2022/2013(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen,
- med beaktande av artiklarna 19, 48, 67.4, 153, 165, 168 och 174 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),
- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan), särskilt artiklarna 3, 21, 24, 26, 34, 35, 41 och 47,
- med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess ikraftträdande den 21 januari 2011, i enlighet med rådets beslut 2010/48/EG av den 26 november 2009 om ingående från Europeiska gemenskapens sida av Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning¹,
- med beaktande av de allmänna kommentarerna till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som utarbetats av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som auktoritativ vägledning om genomförandet av konventionen, och i synnerhet den allmänna kommentaren nr 2 om artikel 9: tillgänglighet, som antogs den 11 april 2014,
- med beaktande av uppförandekoden mellan rådet, medlemsstaterna och kommissionen om interna arrangemang för Europeiska unionens genomförande och representation i samband med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning²,
- med beaktande av de avslutande iakttagelserna av den 2 oktober 2015 från FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning om Europeiska unionens inledande rapport,
- med beaktande av Europeiska ombudsmannens strategiska undersökning om hur kommissionen övervakar EU-medel som används för att stödja rätten till självständigt boende för personer med funktionsnedsättning och äldre,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 3 mars 2021 *En jämlikhetsunion: EU:s strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030* (COM(2021)0101),
- med beaktande av kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse,

¹ [EUT L 23, 27.1.2010, s. 35.](#)

² [EUT C 340, 15.12.2010, s. 11.](#)

funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (COM(2008)0426, ”antidiskrimineringsdirektivet”) och parlamentets ståndpunkt av den 2 april 2009 om detta³,

- med beaktande av sin resolution av den 18 juni 2020 om EU:s handikappstrategi efter 2020⁴,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/782 av den 29 april 2021 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer⁵,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster⁶ (den europeiska rättsakten om tillgänglighet),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer⁷,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation⁸,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (omarbetning)⁹,
- med beaktande av kommissionens meddelande *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet* (COM(2021)0118),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster)¹⁰, såsom ändrat¹¹,
- med beaktande av kommissionens meddelande *Strategi för hållbar och smart mobilitet – att sätta EU-transporterna på rätt spår för framtiden* (COM(2020)0789),
- med beaktande av den nya strategin för konsumentpolitiken (COM(2020)0696), där ett av de fem prioriterade huvudområdena är de särskilda behoven hos vissa konsumentgrupper, däribland personer med funktionsnedsättning,

³ [EUT C 137E, 27.5.2010, s. 68.](#)

⁴ EUT C 362, 8.9.2021, s. 8.

⁵ EUT L 172, 17.5.2021, s. 1.

⁶ [EU L 151, 7.6.2019, s. 70.](#)

⁷ [EUT L 327, 2.12.2016, s. 1.](#)

⁸ [EUT L 321, 17.12.2018, s. 36.](#)

⁹ EUT L 115, 13.4.2022, s. 1.

¹⁰ EUT L 95, 15.4.2010, s. 1.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden, EUT L 303, 28.11.2018, s. 69.

- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (direktivet om offentlig upphandling)¹²,
- med beaktande av rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen för 2021–2027¹³,
- med beaktande av rådets beslut (EU) 2018/254 av den 15 februari 2018 om ingående på Europeiska unionens vägnar av Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning¹⁴,
- med beaktande av tillgänglighetsstandarderna som ett resultat av kommissionens mandat 376, 554, 420 och 473,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 av den 16 februari 2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004¹⁵,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 av den 24 november 2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004¹⁶,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 av den 5 juli 2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet¹⁷,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91¹⁸,
- med beaktande av kommissionens förordning (EU) nr 1300/2014 av den 18 november 2014 om tekniska specifikationer för driftskompatibilitet avseende tillgängligheten till Europeiska unionens järnvägssystem för personer med funktionsnedsättningar och personer med nedsatt rörlighet¹⁹,
- med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd (A9-0209/2022), och av följande skäl:

A. Personer med funktionsnedsättning har lika rättigheter på samma villkor som andra på

¹² [EUT L 94, 28.3.2014, s. 65.](#)

¹³ [EUT L 433I, 22.12.2020, s. 11.](#)

¹⁴ [EUT L 48, 21.2.2018, s. 1.](#)

¹⁵ EUT L 55, 28.2.2011, s. 1.

¹⁶ [EUT L 334, 17.12.2010, s. 1.](#)

¹⁷ EUT L 204, 26.7.2006, s. 1.

¹⁸ EUT L 46, 17.2.2004, s. 1.

¹⁹ EUT L 356, 12.12.2014, s. 110.

alla områden i livet och har de oförytterliga rättigheterna till värdighet, likabehandling, självständigt boende, autonomi och fullt deltagande i samhället, vilket gynnar alla samhällsnivåer.

- B. Över 87 miljoner personer i unionen har någon form av funktionsnedsättning, och hänsyn måste tas till att befolkningen i unionen blir allt äldre.
- C. Tillgänglighet är en nödvändig förutsättning för att personer med funktionsnedsättning fullt ut ska kunna åtnjuta mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Enligt artikel 9 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna, för att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och att fullt ut delta på alla livets områden, vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att de får tillgång på lika villkor som andra till den fysiska miljön, till transporter, till information och kommunikation, inklusive informations- och kommunikationsteknik (IKT) och IKT-system, och till andra anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten både i städerna och på landsbygden.
- D. Medlemsstaterna måste säkerställa att tillgängligheten integreras på alla nivåer, inte bara när det gäller offentliga byggnader och transporter, utan också när det gäller hälsa och utbildning, och att rörligheten och integrationen för personer med funktionsnedsättning stärks.
- E. I konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning definieras ”universell utformning” som utformning av produkter, miljöer, program och tjänster som ska kunna användas av alla människor i största möjliga utsträckning, utan behov av anpassning eller särskild utformning, och utan att utesluta hjälpmedel för särskilda grupper av personer med funktionsnedsättning. Tillgänglighet är en av konventionens allmänna principer, och EU och medlemsstaterna är rättsligt bundna av konventionen enligt rådets beslut 2010/48/EG. I den allmänna kommentaren nr 2 till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning anges att konventionsstaterna bör anta handlingsplaner och strategier för att identifiera befintliga hinder för tillgänglighet, sätta tidsramar med specifika slutdatum och tillhandahålla både de mänskliga och materiella resurser som behövs för att undanröja dessa hinder. Tillgänglighet är avgörande för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta rätten till integritet, icke-diskriminering, sysselsättning, inkluderande utbildning, politiskt deltagande och andra rättigheter som föreskrivs i konventionen.
- F. De lokala myndigheterna spelar en avgörande roll när det gäller att stödja medlemsstaterna i utvecklingen av socialpolitiken, inklusive politiken för funktionsnedsättning och tillgänglighet, genom att analysera behoven på plats och genomföra specifika åtgärder.
- G. Säkerställandet av högkvalitativa tekniska hjälpmedel till ett överkomligt pris kommer att främja fullständig inkludering av personer med funktionsnedsättning i samhället och gynna både personer med funktionsnedsättning och leverantörer av denna teknik, liksom samhället som helhet. Tekniska hjälpmedel kommer att bidra till att minska skillnaderna mellan medlemsstaterna, och denna teknik kan endast fungera i tillgängliga miljöer.
- H. En högre sysselsättningsnivå för personer med funktionsnedsättning, ökad tillgänglighet

och större inkludering av denna grupp i arbetskraften har en tydlig ekonomisk potential.

- I. Unionen har inrättat en omfattande rättslig ram för tillgänglighet på den inre marknaden, särskilt genom antagandet av särskild tillgänglighetslagstiftning såsom den europeiska rättsakten om tillgänglighet, och inkluderar tillgänglighetskrav i sektorslagstiftning av olika slag, bl.a. förordningarna om EU:s fonder. Den europeiska rättsakten om tillgänglighet, som kommer att gälla från och med den 28 juni 2025, kommer att införa viktiga nya tillgänglighetskrav för produkter och tjänster.
- J. Ett korrekt genomförande av strategier avseende funktionsnedsättningar kommer att gynna konkurrenskraften på EU:s inre marknad och är därför en viktig resurs i EU:s ekonomi.
- K. Utvärderingen av EU:s handikappstrategi 2010–2020 visade att dess bidrag förbättrade situationen på ett antal områden, men belyste också att personer med funktionsnedsättning fortfarande möter betydande hinder för tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning, transporter, den bebyggda miljön, IKT, sysselsättning och rekreativ verksamhet samt för deltagande i det politiska livet och andra områden i livet.
 1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens meddelande *En jämlikhetsunion: EU:s strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030* (strategin), som syftar till att säkerställa att alla personer med funktionsnedsättning i Europa kan åtnjuta sina rättigheter, delta i samhället och ekonomin på lika villkor och inte längre diskrimineras och som tar itu med de betydande hinder som framkommit i samband med utvärderingen av den europeiska handikappstrategin 2010–2020.
 2. Europaparlamentet välkomnar kommissionens initiativ, som tillkännagavs i strategin, att inrätta AccessibleEU-centrumet (centrumet). Parlamentet inser att centrumet syftar till att öka samstämmigheten i de harmoniserade tillgänglighetsstrategierna, stödja deras genomförande och underlätta tillgången till relevanta kunskaper och färdigheter, vilket främjar en kultur av lika möjligheter och fullt deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning, även i arbetslivet, i samarbete mellan offentliga förvaltningar, näringslivsföreträdare, det civila samhället inom funktionsnedsättningsområdet, tillgänglighetsexperter och användare.
 3. Europaparlamentet konstaterar att större tillgänglighetsresultat i samhället endast kan uppnås om centrumet följer strategin för design för alla. Parlamentet betonar behovet av att se till att denna övergripande strategi för tillgänglighet vederbörligen beaktas, särskilt när det gäller den fysiska miljön, transport, information, kommunikation, tjänster och när det gäller offentliga upphandlingskontrakt och anbudsförfaranden. Parlamentet anser att denna strategi också förutsätter att alla berörda parter och rättighetsinnehavare verkligen deltar i sina förfaranden.
 4. Europaparlamentet betonar att EU har upprättat en omfattande rättslig ram för tillgänglighet på den inre marknaden på grundval av mandatet för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som inbegriper bland annat den europeiska rättsakten om tillgänglighet, direktivet om webbtillgänglighet och direktiven om audiovisuella medietjänster och elektronisk kommunikation samt tekniska specifikationer för järnvägsstationer och fordon. Parlamentet påminner om att aspekter

av denna ram har genomförandefrister som ligger i framtiden, och uppmuntrar till ytterligare insatser för att uppnå ett tidigt genomförande. Parlamentet beklagar att genomförandet av sådan avgörande lagstiftning, i de fall då det redan begärts, varierar betydligt mellan medlemsstaterna och att det generellt ännu inte har varit tillfredsställande, främst på grund av bristen på kvalificerade tillgänglighetsexperter. Parlamentet betonar därför behovet av att förbättra den allmänna kunskapen, liksom den praktiska och teoretiska sakkunskapen, om tillgänglighetsstrategierna bland offentliga förvaltningar och ekonomiska aktörer och i samhället i stort, för att hjälpa till att hitta lämpliga, hållbara och ekonomiskt överkomliga lösningar i varje medlemsstat och därmed förbättra genomförandet av de befintliga och kommande tillgänglighetskraven. Parlamentet betonar i detta sammanhang att centrumet bör vara en viktig resurs för att tillhandahålla sådan kunskap och sådant stöd till medlemsstaterna under genomförandefasen

5. Europaparlamentet erkänner inrättandet av tillfälliga arbetsgrupper för genomförandet av viss tillgänglighetslagstiftning. Parlamentet anser dock att avsaknaden av en ram för samordning och samarbete mellan EU, medlemsstaterna, i synnerhet offentliga myndigheter som övervakar tillgänglighetslagar eller ser till att de efterlevs, och berörda parter som stöder övergripande lösningar, dvs. personer med funktionsnedsättning via de organisationer som företräder dem, yrkesverksamma inom tillgänglighet och den privata sektorn, utgör ytterligare ett hinder för genomförandet av tillgänglighetslagstiftning och för en harmoniserad tillämpning i hela EU.
6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att det finns tillräckliga resurser, både när det gäller finansiering och personal, för att centrumet ska kunna inrättas och fungera. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa de resurser som behövs för att genomföra och verkställa tillgänglighetsstrategierna, bland annat med hjälp av EU-medel. Parlamentet betonar att en tillräcklig finansiering är en förutsättning för att fullfölja effektiva offentliga tillgänglighetsstrategier samt för att uppnå framsteg på en rad olika områden, såsom upplysning genom kommunikationsinsatser, särskilt gentemot organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning, erkännande av osynliga funktionsnedsättningar och harmonisering av nationella intyg om funktionsnedsättning eller tillgänglighetsstandarder.

Struktur

7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inrätta ett sekretariat och ett forum för att styra och leda centrumets arbete. Parlamentet understryker att forumet bör garantera ett balanserat deltagande av berörda parter från både den offentliga och den privata sektorn och av rättighetshavare med lämplig erfarenhet av tillgänglighet. Parlamentet betonar att en jämn könsfördelning bör säkerställas. Parlamentet understryker att deltagande av organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning måste säkerställas som en väsentlig del av centrumets arbete, för att säkerställa högsta möjliga grad av insyn i centrumets verksamhet. Parlamentet anser att centrumet bör offentliggöra ett årligt arbetsprogram och i forumet inkludera företrädare för Europaparlamentets ledamöter.
8. Europaparlamentet framhåller de särskilda utmaningar som vissa områden inom tillgänglighetsstrategierna innebär, såsom bebyggd miljö, offentlig upphandling, digital

teknik, medier och kultur, transport, ny teknik och tekniska hjälpmedel samt produkter och tjänster som är tillgängliga för allmänheten. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta specialiserade undergrupper av experter för vissa områden. Parlamentet är övertygat om att dessa grupper bör bedriva ett nära samarbete med centrumet, medlemsstaterna, personer med funktionsnedsättning och organisationer som företräder dessa personer för att garantera bättre bedömningar, genomförande, övervakning och efterlevnad av tillgänglighetsrelaterad lagstiftning.

9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att inrätta nationella tillgänglighetscentrum, som skulle kunna bestå av kontaktpunkter och ”spegelgrupper” med experter som samarbetar med centrumet för att genomföra, övervaka och verkställa tillgänglighetslagstiftningen. Parlamentet anser att de nationella tillgänglighetscentrumen bör underlätta utbyte och samordning mellan berörda parter och rättighetshavare, inbegripet ekonomiska aktörer, organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning och nationella myndigheter med ansvar för tillgänglighet och för genomförande av sektorsspecifik lagstiftning. Parlamentet är övertygat om att centrumets ämnesexperter bör ge vägledning och utbildning till alla berörda parter. Parlamentet anser att sådana grupper skulle kunna bidra till att hitta tillgänglighetslösningar som tar hänsyn till de nationella särdragen.

Mandat

10. Europaparlamentet anser att centrumet bör fungera som ett nav som förser relevanta EU-institutioner och EU-organ och dess medlemsstater med regelbundet stöd och sakkunskap om tillgänglighetsstrategier och tekniska krav vid genomförandet av unionsrätten. Parlamentet anser att centrumet bör upprätta och samordna en samarbetsram som sammanför relevanta nationella organ och unionsorgan med alla användargrupper, särskilt organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning, civilsamhällesorganisationer, den akademiska världen, näringslivet och yrkesverksamma inom alla områden som rör tillgänglighet och konsumenträttigheter, för att stödja ett harmoniserat genomförande och verkställande i hela EU, tillhandahålla vägledning och utbildning och inspirera till strategisk utveckling och strategisk innovation på nationell nivå och EU-nivå, bland annat genom fastställande och utbyte av bästa praxis, och genom utveckling av verktyg som syftar till att underlätta genomförandet av unionsrätten. Parlamentet anser vidare att centrumet skulle kunna stärka de ovannämnda organens och organisationernas samarbete med mycket innovativa aktörer för att främja utvecklingen av tekniska hjälpmedel. Parlamentet anser att centrumet också bör ge råd, liksom även riktlinjer, till relevanta EU-institutioner och EU-organ och dess medlemsstater om deras interna strategier och praxis för tillgänglighet.
11. Europaparlamentet betonar de potentiella fördelarna med centrumet när det gäller att stödja kommissionens arbete, bland annat genom att identifiera och bidra till att överbrygga luckor och åtgärda bristande överensstämmelse i den gällande lagstiftningen, tillhandahålla politiska rekommendationer för uppdatering och utveckling av tillgänglighetslagstiftning, integrera tillgänglighet i alla relevanta strategier under ansvar av kommissionens olika generaldirektorat, bland annat genom att identifiera prioriterade områden där tillgängligheten bör förbättras, genomföra projekt som undersöker innovativa sätt att genomföra tillgänglighet, bistå vid

utarbetandet av tekniska specifikationer för tillgänglighet och hjälpa EU:s byråer och organ med frågor som rör tillgänglighet.

12. Europaparlamentet anser att centrumet bör generera värdefull kunskap om tillgänglighet, genom användning av forskning och studier, till både kommissionen och medlemsstaterna samt samla in och konsolidera specialiserad och jämförbar information och fullt tillgängliga uppgifter, inbegripet återkoppling om genomförandet av tillgänglighetslagstiftningen. Parlamentet betonar att dessa åtgärder skulle bidra till att tillgänglighetsstrategierna på ett pålitligt sätt baserar sig på användarnas krav och erfarenheter. Parlamentet betonar att centrumet bör bidra till att åtgärda brister i insamlingen av statistiska uppgifter på nationell nivå om situationen för personer med funktionsnedsättning och att samarbete med relevanta statistikorgan, särskilt Eurostat, bör övervägas.
13. Europaparlamentet anser att centrumets roll skulle vara avgörande för att ge kommissionen och medlemsstaterna, berörda parter och rättighetshavare kunskap och stöd för genomförandet, övervakningen och verkställandet av tillgänglighetsstrategierna, bland annat genom utbildning och vägledande dokument på samtliga officiella EU-språk. Parlamentet anser i detta sammanhang att det språk som används bör vara tillgängligt, begripligt och lättläst.
14. Europaparlamentet betonar att centrumet bör bidra till att överbrygga inkonsekvenser mellan konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och EU:s politik, och därigenom hjälpa medlemsstaterna att uppnå det primära målet att öka sysselsättningen bland personer med funktionsnedsättning. Parlamentet påpekar att denna integreringsverksamhet måste involvera EU och medlemsstaterna även genom ett nära samarbete med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning och andra organisationer i det civila samhället, offentliga myndigheter och den privata sektorn.
15. Europaparlamentet konstaterar att genomförandet av tillgänglighetsstrategierna kräver en hög grad av teknisk expertis och inte i tillräcklig utsträckning ingår i högre utbildningsprogram, vilket leder till brist på kvalificerade tillgänglighetsexperter inom den offentliga och privata sektorn på alla områden. Parlamentet betonar att centrumet bör stödja medlemsstaterna i utarbetandet av särskilda utbildningsprogram för tillgänglighetsrelaterade frågor och tillhandahålla utbildning för yrkesverksamma personer, EU-tjänstemän och nationella offentliga tjänstemän samt berörda parter och rättighetshavare i syfte att öka medvetenheten om dessa frågor.
16. Europaparlamentet beklagar att standardiseringssystemet inte i tillräcklig utsträckning gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning och deras representativa organisationer att delta i europeiska och nationella standardiseringsorgans verksamhet på lika villkor som andra berörda parter vid utarbetandet av tillgänglighetsstandarder. Parlamentet efterlyser därför en bättre representation inom standardiseringssystemet och en balanserad representation bland utsedda experter, för att garantera ett rättvist resultat av unionens lagstiftning och standarder för tillgänglighet. Parlamentet anser att centrumet bör spela en viktig roll i standardiseringssystemet och att det skulle kunna bistå kommissionen med sakkunskap när kommissionen deltar i standardiseringskommittéernas arbete, bland annat genom rådgivning från

standardiseringsexperter från organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning, och om möjligt bistå kommissionen vid utarbetandet av tekniska specifikationer och begäranden om europeiska standarder och standardiseringsprodukter i enlighet med förordning (EU) nr 1025/2012²⁰, bland annat genom att involvera alla relevanta intressenter och rättighetshavare. Parlamentet anser att centrumets deltagande skulle innebära tydliga fördelar för personer med funktionsnedsättning när det gäller rörligheten inom EU och ge dem möjlighet att utöva sin rätt att arbeta, bo och resa fritt.

17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att göra en bedömning senast fem år efter centrumets inrättande för att utvärdera dess effektivitet och mervärde när det gäller att stärka tillgänglighetsstrategierna inom EU. Parlamentet understryker att kommissionen på grundval av denna bedömning bör vidta lämpliga åtgärder för att uppdatera och förbättra centrumet, bland annat genom att utvärdera möjligheten att inrätta en byrå om de mål som anges i dess mandat inte uppnås. Parlamentet uppmanar kommissionen att övervaka centrumets arbete och dess resultat genom årliga rapporter som ska läggas fram för parlamentet.

o

o o

18. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaterna.

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering. EUT L 316, 14.11.2012, s. 12.

MOTIVERING

Inledande kommentarer

Under de senaste åren har EU godkänt flera lagar och tekniska standarder som skapar ett nytt ekosystem för tillgänglighet, t.ex. den europeiska rättsakten om tillgänglighet, direktivet om webbtillgänglighet, direktiven om audiovisuella medietjänster och elektronisk kommunikation samt tekniska specifikationer för järnvägsstationer och fordon. Dessutom måste tillgänglighetskraven beaktas vid tilldelningen av EU-medel och vid offentlig upphandling.

Genomförandet av denna viktiga uppsättning lagar på nationell nivå har dock ännu inte varit tillfredsställande. Detta beror främst på bristen på kvalificerade tillgänglighetsexperter på nationell nivå, både inom offentliga förvaltningar och bland ekonomiska aktörer, som skulle kunna genomföra mycket tekniska tillgänglighetsbestämmelser i lagstiftningen, men även i standarder.

Ett slående exempel är offentlig upphandling som anger minimikrav för tillgänglighet. Hela upphandlingsförfarandet, inklusive kontrakt och anbud, bör uppfylla dessa krav. Bristen på utbildningsprogram gör det dock svårt att hitta upphandlingsexperter i medlemsstaterna med tillräcklig sakkunskap om tillgänglighetskrav, och ofta beaktas inte tillgänglighetsregler i upphandlingsförfaranden. De praktiska konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning är allvarliga.

Ett annat hinder för genomförandet av tillgänglighetslagstiftningen är avsaknaden av ramar för samordning och samarbete mellan EU, medlemsstaterna och berörda parter. Sådana system har endast upprättats på ad hoc-basis, vilket var fallet för expertgruppen för direktivet om webbtillgänglighet (Wadex). När dessa särskilda grupper inte har inrättats eller inte längre finns, har medlemsstaterna inte det stöd och den vägledning som krävs för att upprätthålla tillgänglighetskraven och tillgänglighetsstandarderna och hantera innovation och förändrade behov.

För att ta itu med dessa frågor tillkännagavs i den europeiska strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 inrättandet av AccessibleEU-centrumet (centrumet), som kommer att sammanföra nationella myndigheter med ansvar för att genomföra och verkställa tillgänglighetsregler med experter och yrkesverksamma från alla tillgänglighetsområden. Föredraganden anser att detta flaggskeppsinitiativ är nödvändigt för att öka samstämmigheten i tillgänglighetsstrategierna och underlätta tillgången till relevant kunskap, även genom ett ökat samarbete mellan de nationella myndigheter som ansvarar för att genomföra och kontrollera efterlevnaden av tillgänglighetsreglerna.

Struktur och funktion

Efter noggrant övervägande av olika berörda parter synpunkter anser föredraganden att centrumet bör struktureras på följande sätt för att garantera ett kontinuerligt och riktat stöd till medlemsstaterna för att genomföra, övervaka och verkställa tillgänglighetslagstiftningen samt bistå kommissionen med att uppdatera och utarbeta tillgänglighetslagar.

Centrumet bör ha ett tydligt mandat och en rationell struktur, bestående av ett sekretariat, ett forum och ett antal undergrupper av sakkunniga på området.

Sekretariatet skulle ge centrumet administrativt, operativt och tekniskt stöd, medan forumet skulle vara den plats där prioriteringar, strategirekommendationer och åtgärder som behövs för att stärka tillgänglighetsstrategierna diskuteras. För att kommissionen ska få detaljerade och komplexa synpunkter bör olika tillgänglighetsperspektiv och behov finnas representerade i forumet. Föredraganden anser dock att organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning, yrkesverksamma inom tillgänglighet, offentliga myndigheter, experter på offentlig upphandling, näringslivet, den akademiska världen, konsumentorganisationer och andra berörda parter och rättighetshavare med dokumenterad erfarenhet av tillgänglighet bör vara lika representerade.

Eftersom centrumet bör hantera särskilda utmaningar som vissa områden för tillgänglighetspolitik innebär, anser föredraganden dessutom att specialiserade undergrupper av ämnesexperter behövs på vissa områden, t.ex. bebyggd miljö, offentlig upphandling, digital tillgänglighet, medier och kultur samt tekniska hjälpmedel. Ju mer specialiserat centrumet blir på de olika områdena, desto bättre blir resultatet.

Föredraganden anser dessutom att ämnesexperterna bör ha ett nära samarbete med forumets berörda parter och rättighetshavare för att stödja kommissionens arbete. Deras bidrag bör t.ex. bestå i att identifiera luckor och bristande överensstämmelse i den befintliga lagstiftningen, så att man undviker att relevanta kommissionsförslag offentliggörs utan nödvändiga tillgänglighetsbestämmelser.

Forumet och undergrupperna med experter bör också lämna politiska rekommendationer för att uppdatera befintliga lagar och utarbeta nya, bedriva forskning och projekt som undersöker innovativa sätt att genomföra tillgänglighet, hjälpa till vid utarbetandet av tekniska specifikationer för tillgänglighet och hjälpa EU:s byråer och organ, t.ex. Berec (Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation), Erga (den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster) och EU-ombudsmannen, i frågor som rör tillgänglighet. I detta avseende anser föredraganden att ett annat mervärde med centrumet skulle vara att förse kommissionen och medlemsstaterna med jämförbar och tillförlitlig information och data om tillgänglighet, inbegripet återkoppling om genomförandet av tillgänglighetslagstiftningen.

En viktig uppgift för centrumet bör vara att stödja medlemsstaterna i genomförandet, övervakningen och efterlevnaden av tillgänglighetsrelaterad lagstiftning. Forumet och ämnesexperterna bör alltid vara tillgängliga för att besvara aktuella frågor från offentliga förvaltningar eller ekonomiska aktörer. Vägledning och utbildning för berörda parter och rättighetshavare bör säkerställas för att öka kunskaperna och kompetensen på nationell nivå.

För att göra denna process smidig och effektiv och för att stärka dialogen med den nationella nivån anser föredraganden att det är mycket viktigt att det finns nationella kontaktpunkter och ”spegelgrupper” med ämnesexperter i varje medlemsstat. Inrättandet av sådana grupper skulle bidra till att fylla kunskaps- och kompetensluckorna och bidra till att hitta lämpliga tillgänglighetslösningar som tar hänsyn till särdragen i nationella sammanhang.

Eftersom EU:s standardiseringsorgan utarbetar tillgänglighetsstandarder anser föredraganden att en nära koppling till centrumet också är nödvändig för att bättre återspegla

tillgänglighetsbehoven i samhället. Om centrumet kunde utse tekniska experter till standardiseringsorganen skulle den nuvarande överrepresentationen av näringslivsintressen bland utsedda experter dämpas, vilken i så hög grad avgör resultatet av EU:s tillgänglighetslagstiftning.

Sist men inte minst vill föredraganden påminna om att ambitiösa tillgänglighetsstrategier inte kan utarbetas utan tillräcklig finansiering. Centrumet kommer att inrättas inom ramen för den s.k. handikappstrategin, som har en budget och avser flera budgetposter. Dessutom skulle forskning och studier samt insamling av data kunna finansieras genom särskilda EU-program. Därför är det möjligt och nödvändigt att kommissionen och medlemsstaterna avsätter betydande ekonomiska och mänskliga resurser till centrumet.

Sammanfattningsvis är det uppenbart att centrumets framgång kommer att bero på den politiska viljan. Möjligheterna och fördelarna är oräkneliga. Fördelarna med en samordnad och harmoniserad strategi för tillgänglighet är tydliga. Det är dock av avgörande betydelse att kommissionen regelbundet bedömer om centrumet konkret förbättrar genomförandet av tillgänglighetsrelaterade strategier och inkluderingen av personer med funktionsnedsättning i alla aspekter i vårt dagliga liv och samhället. Om så inte blir fallet anser föredraganden att kommissionen bör förbättra sina insatser och inrätta en byrå med utökade befogenheter och ansvarsområden senast fem år efter inrättandet av centrumet, för att garantera en konkret förändring av tillgänglighetsstrategierna.

BILAGA FÖRTECKNING ÖVER ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR FÅTT INFORMATION FRÅN

Denna förteckning upprättas på helt frivillig grund och uteslutande på föredragandens ansvar. Föredraganden har fått information från följande enheter eller personer i samband med att förslaget till betänkandet utarbetades:

Enhet och/eller person
Europeiskt handikappforum
A nec
US Access Board (det amerikanska organet för frågor som rör tillgänglighet)
Europeiska kommissionen
Equinet (det europeiska nätverket för likabehandlingsorgan)
Funka
European Blind Union
Europeiska unionen för döva
NSAI-standarder
Funktionsrätt Sverige
Danska rådet för personer med funktionsnedsättning
Pilar Orero, professor, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
EPRS – Europaparlamentets utredningstjänst

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

Antagande	12.7.2022
Slutomröstning: resultat	+: 43 -: 0 0: 1
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Alex Agius Saliba, Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Andrea Caroppo, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Deirdre Clune, David Cormand, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Maria-Manuel Leitão-Marques, Morten Løkkegaard, Antonius Manders, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Marco Campomenosi, Salvatore De Meo, Malte Gallée, Ivars Ijabs, Katrin Langensiepen, Antonio Maria Rinaldi, Dominik Tarczyński, Edina Tóth, Kosma Złotowski

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

43	+
ECR	Adam Bielan, Dominik Tarczyński, Kosma Złotowski
ID	Alessandra Basso, Markus Buchheit, Marco Campomenosi, Virginie Joron, Antonio Maria Rinaldi
NI	Edina Tóth
PPE	Pablo Arias Echeverría, Andrea Caroppo, Deirdre Clune, Salvatore De Meo, Krzysztof Hetman, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
RENEW	Andrus Ansip, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Ivars Ijabs, Morten Løkkegaard, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Alex Agius Saliba, Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, René Repasi, Christel Schaldemose
THE LEFT	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
VERTS/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Malte Gallée, Marcel Kolaja, Katrin Langensiepen

0	-

1	0
ECR	Eugen Jurzyca

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster